

Van der Capellen s.g.

Dyscalculieprotocol

2015-2016

Dyscalculieprotocol

1. Dyscalculie

Dyscalculie is nog lang niet zo bekend als dyslexie. Sinds 2007 heeft het op onze school meer aandacht gekregen. Er is echter nog geen landelijke eenduidigheid omtrent dyscalculie.

Dyscalculie komt uit het Grieks en betekent letterlijk niet op de goede manier kunnen berekenen. De definitie van dyscalculie zoals die vaak gebruikt wordt is :
“Dyscalculie is een stoornis die gekenmerkt wordt door hardnekkige problemen met het aanleren en vlot en/of accuraat kunnen toepassen van reken-/wiskundige kennis (feiten/afspraken)”.

Stichting dyslectie Nedeland, 2003

Dit betekent dat het gaat om een ernstig rekenprobleem dat hardnekkig is (automatiseringstekort), ondanks voldoende gelegenheid tot leren (intelligentie en instructie). Dit tekort uit zich in het Voortgezet Onderwijs vooral bij complexe taken zoals :berekeningen uit het hoofd, tabellen lezen en begrijpen, klokkijken en lange teksten waaruit de berekening gehaald moet worden.

Een dyscalculische leerling is een leerling bij wie officieel dyscalculie is vastgesteld. Er is over hem/haar een rapport gemaakt waarin door een erkend deskundige (een psycholoog of orthopedagoog met minimaal BIG-registratie¹ en volgens DSM IV procedure) wordt verklaard dat de betreffende leerling in aanmerking komt voor tegemoetkomingen. Een kopie van dit rapport dient in het leerling-dossier te zijn opgenomen.

2. Onderscheid tussen ernstige rekenproblemen en dyscalculie

Ernstige rekenproblemen kunnen ontstaan als er onvoldoende afstemming wordt gerealiseerd tussen het (reken)onderwijs en de onderwijsbehoeften van de leerling. De kenmerken van het onderwijs sluiten dan niet of onvoldoende aan bij de (aangeboren en verworven) kenmerken van de leerling.

Wij spreken van *dyscalculie* als ernstige rekenproblemen, ondanks langdurige specialistische begeleiding en zorgvuldige afstemming, hardnekkig blijken en onveranderd blijven bestaan.

3. Kenmerken van Dyscalculie

De leerling:

- Gebruikt de basale rekenmanieren, bijvoorbeeld: de leerling telt nog op de vingers.
- Draait gemakkelijk getallen om. Gehoorde getallen (bijv. 24) worden op papier omgedraaid (bijv. 42).
- Kent de waarde van getallen niet. Honderdtallen en tientallen zijn voor de leerlingen gelijk. Bij optellen en aftrekken zet de leerling deze niet goed onder elkaar. Dit heeft ook te maken met ruimtelijke oriëntatie.
- Heeft daardoor ook moeite met schatten.
- Is bij het nemen van tussenstappen al snel de draad kwijt.
- Heeft moeite met het hanteren van een volgorde (bijv. meneer Van Dalen Wacht Op Antwoord of bij klokkijken de grote en kleine wijzer).

¹ Wie in het BIG-register staat ingeschreven, valt onder het in de wet BIG geregelde tuchtrecht. De Wet op de Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg (BIG) regelt de zorgverlening door beroepsbeoefenaren.

- Heeft moeite met het interpreteren van codes en patronen. Bijvoorbeeld het muzieknoten schrift, maar ook x / : / + / - / natuurkundige codes en tabellen.
- Heeft moeite met ruimtelijke oriëntatie (bijv. teamsporten op een groot veld en onderscheid tussen links en rechts en moeite met het plaatsten van getallen in de juiste kolom)
- Heeft moeite met het lezen en/of interpreteren van grafieken en tabellen..

4. Hoe gaan wij met dyscalculie om?

Leerlingen waarvan reeds *bekend* is dat ze dyscalculie hebben ontvangen een faciliteitenkaart waarop staat aangegeven welke faciliteiten, overgenomen uit de dyscalculieverklaring ,voor hen van toepassing zijn. Hierbij kan worden gedacht aan bijvoorbeeld :

- gebruik rekenmachine altijd toestaan ;
- overzichtelijke lay-out (bijv. elke opgave op een aparte bladzijde);
- gebruik (reken) kaarten toestaan (goedgekeurd door College van toetsen en Examens)
- extra tijd / minder opgaven;
- aangepaste norm .

Leerlingen waarbij het *vermoeden* bestaat dat er van dyscalculie sprake is, of er zijn aanwijsbare (ernstige) rekenproblemen, kunnen worden doorverwezen naar de Remedial Teacher en/of de orthopedagoog voor extra ondersteuning. Hierbij wordt per leerling gekeken wat er nodig is.

Een dyscalculieverklaring is niet nodig om in aanmerking te komen voor extra ondersteuning bij het rekenen en deelname aan de aangepaste rekentoets. Van der Capellen s.g. onderneemt daarom geen actie ter verkrijging van een dyscalculieverklaring ten behoeve van de rekentoets. Als ouders/verzorgers in dat geval hun kind willen laten testen op dyscalculie dan dragen ze zelf de kosten hiervan.

5. Verplichte rekentoetsen;

Er bestaat een mogelijkheid om de aangepaste versie van de verplichte rekentoets te maken. Dit raden we in algemene zin af. Deelname aan de aangepaste toets met aangepaste eisen leidt tot een vermelding hiervan op de cijferlijst. Leerlingen die in het VO een ER-toets hebben gemaakt zijn toelaatbaar voor alle opleidingen in het mbo en mogen hier opnieuw de ER-toets afleggen.

Het uitgangspunt is dat in principe iedereen met het juiste diploma toelaatbaar is tot het hoger onderwijs, dus ook leerlingen die hun diploma hebben behaald op basis van een ER-toets. Hierop is doorstroom naar de pabo een uitzondering. Leerlingen die hun diploma hebben behaald op basis van een ER-toets beschikken niet over alle vaardigheden die nodig zijn om goed rekenonderwijs te geven aan hun leerlingen en zijn daarom minder geschikt om aan de slag te gaan als leraar in het basisonderwijs. Voor toelating tot de pabo is het behalen van de reguliere 3F toets voor taal en rekenen onderdeel van de vooropleidingseis.

6. Afspraken:

In algemene zin (erkenning/herkenning) houden we als volgt rekening met leerlingen met dyscalculie:

- Een dyscalculische leerling wordt positief benaderd. Het moet duidelijk zijn dat de docent op de hoogte is en de dyscalculische leerling wil helpen.
- De leerling krijgt een faciliteitenkaart (dyscalculiepas) .

- Op de faciliteitenkaart die aan de leerling wordt uitgereikt, staan de op maat gesneden faciliteiten vermeld. Deze worden ontleend aan de onderzoeksrapporten die dyscalculie hebben aangetoond.
- De leerling heeft zelf de verantwoordelijkheid voor het gebruik van de dyscalculiepas.
- De docenten weten welke leerlingen dyscalculie hebben.
- Leerling en ouders worden door de dyscalculiebegeleider op de hoogte gebracht van de mogelijkheden en onmogelijkheden rond de faciliteiten.